

LECȚIA NR. 10

DIVERSITATEA PEISAJELOR NATURALE TERESTRE

Salut! Eu sunt Domnul **Geo** și vreau să îți arăt cât de frumoasă poate fi învățarea on-line, prin **Geografie**, la clasa a **V-a**. Haide să pornim împreună pe drumul cunoașterii **Zonelor naturale ale Terrei**.

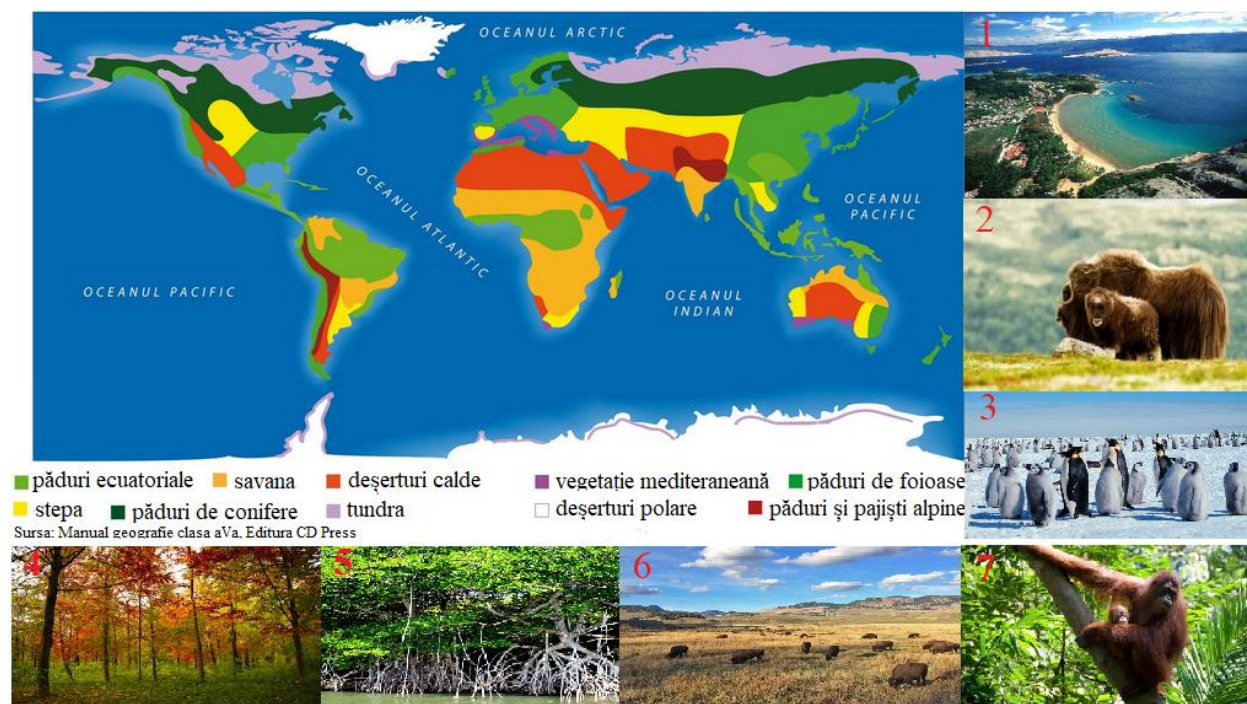
1. EXPLOREAZĂ:

Citește cu atenție textul de mai jos!

Mediul înconjurător corespunde în cea mai mare parte cu mediul geografic (relief, climă, hidrografie, vegetație, faună, soluri), însă cuprinde și fenomenele datorate activității umane (poluare, zgomot). Acesta se caracterizează prin peisajul geografic, acea parte vizibilă, dar și printr-o parte funcțională care reliefează relațiile, transformările și caracteristicile dintre toate elementele mediului înconjurător.

Așadar, peisajele naturale sunt acelea în care se păstrează aproape toate caracteristicile neschimbate sau foarte puțin schimbate de activitatea omului și se evidențiază printr-un element natural dominant, care poate fi vegetația sau relieful, acestea adesea se distribuie latitudinal, corespunzând zonelor biogeografice, dar și în altitudine, etajându-se pe verticală.

HARTA PEISAJELOR TERESTRE NATURALE ÎN LATITUDINE

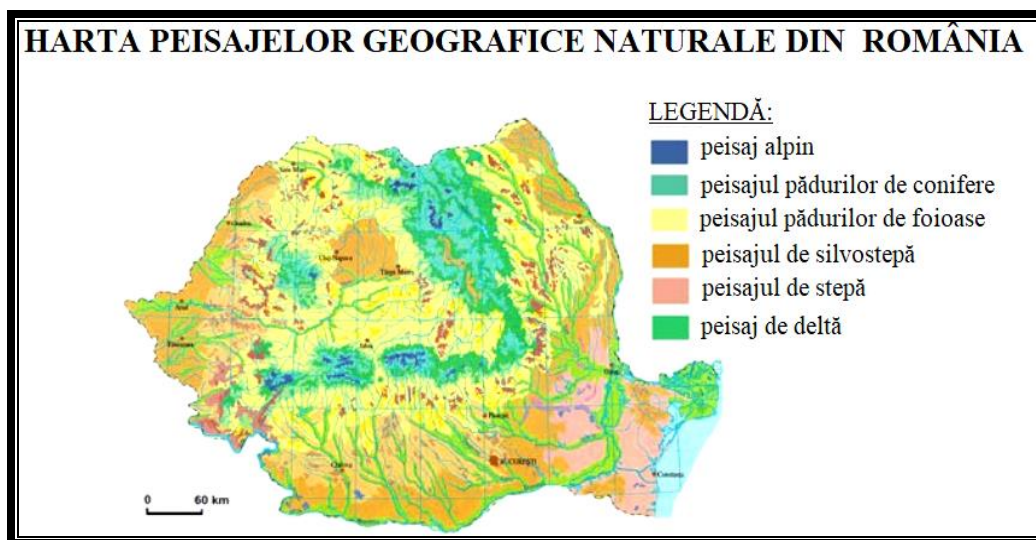
Rezolvă următoarele sarcini de lucru!

Pe harta de mai sus sunt marcate cu diferite culori areale ce corespund unor zone biogeografice/ peisaje geografice latitudinale, explicate în legendă, iar în imaginile alăturate hărții, notate cu cifre de la **1 la 7**, sunt elemente reprezentative ale acestor peisaje geografice.

- Realizează corespondența corectă dintre numărul imaginii și culoarea arealului geografic precizând denumirea peisajului geografic vizat;
Exemplu: imaginea 5 – verde deschis – peisaj al pădurilor de mangrove;
- Explică noțiunea de peisaj geografic, pe baza celor menționate în text!
- Dați cinci exemple de peisaje geografice latitudinale, analizând harta și imaginile din jurul său, pe baza explicațiilor din text;
- Precizează doi factori ce influențează repartiția teritorială a peisajelor geografice, pe baza explicațiilor din text;
- Amintește-ți zonele biogeografice! Precizează câte un areal geografic de pe Terra, unde se întâlnesc peisajele geografice identificate în imaginile **1, 2, 3, 6 și 7**.

2. APROFUNDEAZĂ:**I. Analizează cu atenție textul de mai jos!**

Pe teritoriul țării noastre repartiția peisajelor geografice este influențată de altitudine. Astfel în zonele joase de câmpie predomină peisajul de stepă, însă suprafețele s-au restrâns datorită intervenției omului, prin introducerea terenurilor în agricultură. La vărsarea Dunării în Marea Neagră se remarcă peisajul de deltă, cu plaje pe malul mării, iar cu cât urcăm treptele altitudinale se succed peisajele pădurilor de foioase și de conifere, ajungând la zonele montane înalte unde ne încântă un peisaj alpin cu vârfuri golașe și platouri cu jenepeni, ienuperi, licheni și capre negre.

- a) Dați cinci exemple de peisaje geografice de pe teritoriul României, analizând harta și textul de mai sus;
- b) Precizează doi factori ce influențează repartiția teritorială a peisajelor geografice, pe baza explicațiilor din text;
- c) Amintește-ți zonele biogeografice! Precizează câte două exemple de faună și vegetație specific fiecărui peisaj geografic marcat în legenda hărții;
- d) Menționează un factor ce afectează menținerea peisajelor geografice naturale în România.

II. Studiu de caz!

Citește cu atenție textul de mai jos:

De-a lungul timpului, ca urmare a evoluției activității umane, peisajele geografice naturale au suferit transformări, astfel în zilele noastre peisaje naturale pot fi considerate zonele alpine, deșerturile polare și pădurile exotice din insulele tropicale nelocuite, dar și acestea sunt afectate în mică măsură de activitatea oamenilor. Activitatea antropică a adus elemente nenaturale în mediul înconjurător precum: așezările umane, activitățile economice ce au afectat elementele naturale determinând extinderea deșerturilor, alunecări de teren, ploii acide, pierderea fertilității solurilor etc. Din aceste cauze, peisajele naturale s-au transformat în peisaje parțial antropizate și peisaje antropizate (zone industriale, așezări urbane etc) cu efecte iremediabile asupra biodiversității viețuitoarelor, ducând la extincția unora și la reducerea a habitatului natural al altora.

A

B

C

Observă imaginile notate cu litere de la **A** la **C**, analizează textul și **precizează**:

- a) Câte un factor, pentru fiecare imagine, ce a determinat transformarea peisajului natural;
- b) Clasifică imaginile de mai sus într-o categorie de peisaj geografic, în funcție de impactul activității umane asupra mediului înconjurător;
- c) Gândește-te la două măsuri de conviețuire a oamenilor cu celelalte viețuitoare, fără a le afecta mediul de viață;

3. APLICĂ

I. Scrie un minieseu, de 4-5 propoziții, intitulat *Peisaje geografice naturale din România*, pornind de la cuvintele găsite în grila de mai jos.

Eseul să fie corect din punct de vedere gramatical și geografic.

Cuvinte: conifer, altitudine, litoral, deltă, stejar, stepă, pădure.

A	L	T	I	T	U	D	I	N	E
C	I	R	P	Ă	D	U	R	E	S
O	T	Â	D	G	J	U	P	Ș	T
N	O	S	A	L	P	I	N	Ă	E
I	R	P	E	I	S	A	J	I	J
F	A	M	D	E	I	U	B	M	A
E	L	D	E	L	T	Ă	D	E	R
R	S	T	E	P	Ă	S	T	E	R

II. În imaginile de mai jos notate cu litere de la A la C, sunt reprezentate peisaje geografice naturale de pădure de pe Terra.

Sursa imagini: Manual pentru clasa a V-a, editura CD Press, 2017.

Menționează:

- a) Denumirea fiecărui peisaj de pădure reprezentat mai sus;
- b) Două regiuni de pe Terra unde se întâlnește peisajul natural reprezentat în imaginea **C**;
- c) Trei exemple de animale specifice peisajului geografic notat cu litera **B**;
- d) Un tip de sol specific peisajului geografic notat cu litera **A**;
- e) Două deosebiri și o asemănare între peisajele geografice naturale notate cu literele **A** și **B**.

4. SCHIȚA LECȚIEI

Diversitatea peisajelor naturale terestre

Peisajele naturale reprezintă aspectul exterior al suprafeței terestre și se evidențiază printr-un element natural dominant: zona biogeografică sau relieful, fiind distribuite *latitudinal* și respectiv *altitudinal*, pe verticală.

A. Zona caldă;

1. **Peisajul pădurilor ecuatoriale** → clima ecuatorială,
 - *Localizare:* Câmpia Amazonului, Bazinul Congo, Arh Indonezian;
2. **Peisajul de savană** → climă subecuatorială;
 - *Localizare:* Africa, America de Sud ;
3. **Peisajul pădurii musonice** → clima tropicală umedă (musonică);
 - *Localizare:* din Asia de Sud-Est ;
4. **Peisajul de deșert și semideșert** → clima tropicală uscată
 - *Localizare:* Sahara, Asia de Sud-Vest, Australia).

B. Zona Temperată

1. **Peisajul mediteranean** → climă subtropicală;
 - *Localizare:* în jurul Mării Mediterane;
2. **Peisajul pădurii de foioase** → climă temperat-oceanică;
 - *Localizare:* vestul Europei, estul Asiei, estul și vestul Americii de Nord;
3. **Peisajul de stepă** → climă temperat continentală;
 - *Localizare:* Europa de Est, Asia, America de Nord;
4. **Peisajul pădurii de conifere** → temperat continentală aspră;
 - *Localizare:* în nordul Asia, Europa și America de Nord și în regiunile montane;

C. Zona rece

1. **Peisajul de tundră** → clima subpolară;
 - *Localizare:* nordul Asiei, Europei și Americii de Nord;
2. **Peisajul polar** → clima polară;
 - *Localizare:* Antarctica și Groenlanda;

Alte peisaje geografice natural deosebite sunt: pădurile parc, pădurile de magrove și pădurile galerii în lungul arterelor hidrografice din zona caldă, precum și peisajele de deltă și plaje întâlnite preponderant în zonele caldă și temperată.

De-a lungul timpului, ca urmare a evoluției activității umane, peisajele geografice naturale au suferit transformări devenind peisaje parțial antropizate și peisaje antropizate (zone industriale, așezări urbane etc).

Peisaje parțial antropizate: peisajul natural se află pe diferite nivele de transformare.

Peisaje antropizate: sunt cele intens transformate de activitatea umană – peisajele și mediile urbane, industrial, regiunile poluate.